

NADÁCIA F. A. HAYEKA BRATISLAVA

VÝROČNÁ SPRÁVA

2021

O B S A H

1. NADÁCIA F. A. HAYEKA - PREDSTAVENIE

1.1 *Predstavenie nadácie*

1.2 *Aktivity nadácie*

2. PREHĽAD AKTIVÍT NADÁCIE V ROKU 2021

2.1 *Vzdelávacia činnosť*

2.1.1 Projekt "Abeceda liberalizmu - séria 8 edukačných videí"

2.1.2 Projekt "Ekologické podnikanie – nevyhnutnosť trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti"

2.2 *Analytická činnosť*

2.2.1 Svetové ročenky konkurencieschopnosti a digitálnej konkurencieschopnosti ekonomík 2021

2.2.2 Analýza "Medzinárodné porovnanie zmien v odbornom vzdelávaní v rámci krajín EÚ v súvislosti s pandémiou Covid-19"

2.2.3 Analýza verejných výdavkov a daňového a odvodového zaťaženia na Slovensku 2021

2.2.4 Policy paper Goldplating

2.3 *Publikačná činnosť*

2.3.1 Medzinárodná sieť NGO "4liberty network"

3. FINANCOVANIE NADÁCIE V ROKU 2021

ZOZNAM PRÍLOH VÝROČNEJ SPRÁVY

1. NADÁCIA F. A. HAYEKA – PREDSTAVENIE

1.1 Predstavenie Nadácie F. A. Hayeka Bratislava

Motto:

"Potrebujeme odvážnych mysliteľov, ktorí nepodľahnú moci a vplyvu lákavého pochlebovania a sú pripravení bojovať o ideály napriek tomu, že vyhliadka na skorý úspech je ešte veľmi malá."

Friedrich August von Hayek

Nadácia F. A. Hayeka je nezávislá a apolitická nezisková organizácia, založená v roku 1991 v Bratislave skupinou liberálne orientovaných slovenských ekonómov.

▪ Poslanie

Cieľom nadácie pri jej vzniku bolo najmä založiť novú, v tom čase ešte neexistujúcu, tradíciu liberálneho myslenia v SR. Poslaním nadácie je ponúkať praktické reformné návrhy trhových riešení ekonomických a sociálnych problémov, šíriť a propagovať myšlienky klasického liberalizmu v SR, byť platformou pre výmenu názorov odborníkov i širšej verejnosti, a rozvíjať základné ekonomické myšlienky a hodnoty v SR.

• Hodnoty

Základnými liberálnymi myšlienkami, ktoré sa Nadácia F. A. Hayeka snaží presadzovať, sú najmä slobodná voľba jednotlivca a jeho osobná zodpovednosť, trhovú ekonomiku, minimalizácia štátnych zásahov, znižovanie daní, vláda práva, neporušiteľnosť zmluvných záväzkov, dohôd a sľubov a nespochybniteľnosť práva každého jednotlivca na jeho vlastný život, slobodu a majetok.

V roku 2004 získala za svoju činnosť Nadácia F. A. Hayeka v Spojených štátoch amerických prestížnu **Templetonovu cenu za šírenie myšlienok slobody** (Templeton Freedom Award for Institute Excellence in Promoting Liberty).

Nadácia intenzívne spolupracovala a spolupracuje na viacerých reformách v oblasti školstva, dôchodkového zabezpečenia, riadenia verejných financií, daňového a odvodového zaťaženia atď. Počas svojej existencie si nadácia vybudovala aj veľmi dobré zahraničné vzťahy a dnes spolupracuje s mnohými významnými inštitúciami zo zahraničia napr. Cato Institute (USA), Fraser Institute (Kanada), Atlas Research Foundation (USA), Heritage Foundation (USA) a iné.

POVEDALI O NADÁCII F. A. HAYEKA:

Steve Forbes

Mediálny magnát a kandidát na prezidenta USA

„Nedávno som Slovensko navštívil na pozvanie **Nadácie F. A. Hayeka**. Nadácia bola založená v roku 1991 s cieľom presadzovať myšlienky a princípy trhovej ekonomiky v krajine, kde tradícia takéhoto myslenia predtým neexistovala.

Slovensko sa dnes postupne stáva majákom demokratického kapitalizmu vo veľkej miere aj vďaka práci Nadácie. Táto organizácia napríklad dlhé roky presadzovala ideu rovnej dane, ktorá by sa mala od januára 2004 skutočne realizovať. Všetci z nás, vrátane investorov, ktorí majú dostatok rozumu, by mali byť vďační za to, že také občianske inštitúcie ako je **Nadácia F. A. Hayeka** sa zakoreňujú v bývalých socialistických krajinách. Ony sú totiž skutočnou hnacou silou západných reforiem a myšlienok.“

Milton Friedman

Nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu

„Osobne silne podporujem prístup **Nadácie F. A. Hayeka**, založený na slobode jednotlivca ako kľúčovej spoločenskej hodnote. Oblasťami, v ktorých sú reformy posilňujúce osobnú zodpovednosť dôležité, sú dôchodkový systém a vzdelávanie.

Ideálnym dôchodkovým systémom je, ak je každý jednotlivec zodpovedným za akumuláciu vlastných dôchodkových úspor. Spoločnosť môže poskytovať jednu všeobecnú záchrannú sociálnu sieť. Vo vzdelávaní by cieľom mal byť živý, aktívny, inovatívny systém, v ktorom si rodičia môžu slobodne vybrať školu pre svoje deti. Jedným zo spôsobov ako tento cieľ dosiahnuť, je kupónový plán, pri ktorom štát dá každému študentovi poukaz v určenej hodnote, ktorý študent použije pri zaplatení vzdelania vo vybranej škole.“

1.2 Aktivity Nadácie F. A. Hayeka Bratislava

Vzdelávanie

Vzdelávacie aktivity nadácie pozostávajú predovšetkým so vzdelávacích programov, akými sú [Letné školy ekonómie](#) (ktorých sa uskutočnilo už 23 veľmi úspešných ročníkov) a [Liberálne víkendy](#), určené pre študentov stredných škôl, stredoškolských učiteľov ekonomických predmetov, vysokoškolských študentov, doktorandov, analytikov a novinárov. Ďalšou formou vzdelávacích aktivít nadácie je príprava a šírenie náučných dokumentárnych filmov a edukačných videí s cieľom oboznámiť nielen odbornú, ale aj širšiu laickú verejnosť s myšlienkami klasického liberalizmu a s dielom a filozofickým odkazom F. A. Hayeka.

Analýzy, štúdie

Nadácia F. A. Hayeka pravidelne publikuje analýzy, štúdie, stanoviská alebo je partnerom medzinárodných výskumných projektov, medzi ktorými majú dôležité miesto napr. [Svetová ročenka konkurencieschopnosti ekonomiky](#) a [Analýza verejných výdavkov a daňového a odvodového zaťaženia v SR](#), ktorú nadácia pripravuje kontinuálne už od roku 1999. V roku 2010 pribudol do portfólia zverejňovaných indexov [Index vlastníckych práv](#), v roku 2018 [Index digitálnej konkurencieschopnosti](#) a tzv. [Smart Cities Index](#). Ďalšie oblasti záujmu pokrývajú agendu dôchodkového zabezpečenia, daňovej a odvodovej politiky, riadenia verejných financií, regulačného a administratívneho zaťaženia podnikania, lepšej regulácie, reformy vzdelávania a pod.

Odborné konferencie, semináre

Nadácia F. A. Hayeka sa venovala príprave odborne zameraných konferencií, seminárov a workshopov v rôznych oblastiach – daňová a odvodová politika, regulačné a administratívne zaťaženie podnikania, budúcnosť peňazí, v minulosti ekonomické vzdelávanie, privatizácia, liberalizácia energetického sektora, dôchodková reforma a pod. Najväčším úspechom bolo právo organizovať stretnutie [Mont Pélerinovej spoločnosti](#), združujúcej viac ako 500 významných liberálov z celého sveta, pričom do programu stretnutia sa zapojili traja nositelia Nobelovej ceny za ekonómiu – [Gary Becker](#), [Milton Friedman](#) a [James Buchanan](#). V posledných rokoch zamerala nadácia svoje aktivity v tejto oblasti viac do modernejších foriem online seminárov a streamovaných konferencií.

Projekty

Nadácia F. A. Hayeka priamo realizuje alebo sa spolupodieľa ako partner na príprave a implementácii rôznych projektov v oblasti výchovy, vzdelávania, efektívnej verejnej správy, merania regulačného zaťaženia a pod., prípadne sa experti nadácie zapájajú ako externí experti, konzultanti, odborní garanti do realizácie takýchto projektov.

Publikácie

Experti Nadácie F. A. Hayeka pravidelne publikujú v slovenských médiách. Publikačná činnosť zahŕňa vydávanie vlastných diel i prekladov známych autorov klasického liberalizmu, vydávanie odborných analýz, štúdií, materiálov ekonomického vzdelávania – učebníc, manuálov a informačných materiálov, pravidelné publikovanie článkov v tlačенých aj elektronických médiách. Experti nadácie pravidelne prispievajú svojimi článkami a postrehmi v anglickom jazyku na medzinárodný portál [4liberty.eu](#) a do polročne publikovanej [4liberty review](#).

2. Prehľad aktivít nadácie v roku 2021

2.1 Vzdelávacia činnosť

Nadácia F. A. Hayeka podporuje rozvoj všeobecného ekonomického vzdelania formou organizácie vzdelávacích programov, zameraných hlavne na vzdelávanie talentovaných a ambiciózných študentov a mladých ľudí, ktorí v budúcnosti budú tvoriť elitu spoločnosti a vplývať na jej smerovanie.

Prostredníctvom rôznych projektov sa snažia experti nadácie vstupovať priamo do tvorby návrhov učebných osnov, podieľajú sa na vypracovaní interaktívnych učebníc pre študentov stredných škôl, metodických príručiek a manuálov pre stredoškolských pedagógov v oblasti ekonomického a podnikateľského vzdelávania.

Vzdelávacie aktivity nadácie smerujú aj k zvyšovaniu povedomia laickej aj odbornej verejnosti o myšlienkach klasického liberalizmu a o odkaze a diele F. A. Hayeka.

2.1.1 Projekt „Abeceda liberalizmu – séria 8 edukačných videí“

Hlavným cieľom projektu bolo šíriť myšlienky klasického liberalizmu a predstaviť a propagovať ich aj širšej verejnosti, čo je zároveň aj jedným z hlavných poslání nadácie. Projekt je pokračovaním totožného projektu z predošlého roka, nadväzujúceho na publikáciu **Abeceda liberalizmu**. Publikácia veľmi jednoduchou a stručnou formou popisovala 20 najdôležitejších tém a spoločenských problémov v kontexte riešení, ktoré ponúka klasický liberalizmus. V rámci projektu roka 2020 bolo vytipovaných **6 najzaujímavejších a najaktuálnejších tém súčasnosti** a tieto boli spracované do podoby krátkych animovaných ilustračných videí v slovenskom aj anglickom jazyku. V Roku 2021 sme pokračovali spracovaním ďalších **8 zaujímavých tém do podoby edukačných videí**. Videá majú za cieľ jednoduchou a hravou formou vzdelávať predovšetkým mladých ľudí a laickú verejnosť.

Témy pokračujúcich 8 videí 2021 boli nasledovné:

7. Globalizácia
8. Klam rozbitého okna
9. Konkurencia
10. Ochrana životného prostredia
11. Inflácia
12. Vláda práva
13. Vzdelávanie
14. Problém rovnosti

Všetky videá majú **trvanie približne 3:30 minút** a sú vzájomne prepojené osobou mladého **moderátora Adama** (menovca slávneho Adama Smitha), klasického liberála, ktorý v jednotlivých videách prostredníctvom svojho svetonázoru predostiera riešenia mnohých súčasných problémov. Videá sú stručné a výstižné a zábavnou formou prezentujú a vysvetľujú trhovo orientované riešenia jednotlivých okruhov problémov. Úmyselne bola zvolená moderná forma krátkych jednoduchých animovaných videí na zatriktívnenie obsahu pre mladých ľudí, študentov aj širšiu laickú verejnosť - vlastne pre všetkých, ktorí nechcú študovať myšlienky klasického liberalizmu veľmi podrobne a do veľkej hĺbky, ale zároveň ich dané témy zaujímajú.

Všetky edukačné videá boli natočené a nadabované v slovenskom a následne aj anglickom jazyku, aby boli dostupné aj širšiemu okruhu anglicky hovoriaceho publika a aby sa zväčšili možnosti ich šírenia.

Nadácia propagovala anglické aj slovenské videá prostredníctvom sociálnych sietí (na vlastnom YouTube kanáli), a na svojej webovej aj facebookovej stránke. Link na YouTube kanál nadácie: <https://www.youtube.com/channel/UC86-MVXi6OPGpcrxvoBZuTw/videos>

Projekt bol realizovaný aj vďaka finančnej podpore partnerskej nadácie **Friedrich Naumann Stiftung für die Freiheit**. Nadácia má v úmysle pokračovať v realizácii tohto projektu ešte aj v roku 2022 a uzavrieť a spracovať posledných 8 tém z pôvodnej knihy Abeceda liberalizmu do podoby edukačných animovaných videí.

2.1.2. Projekt „Ekologické podnikanie – nevyhnutnosť trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti“

Počas roka 2021 sa nadácia ako partnerská organizácia opätovne zapojila do programu Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu na rok 2021 prostredníctvom implementácie projektu **„Ekologické podnikanie – nevyhnutnosť trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti“**. Hlavným realizátorom projektu je **SSOŠP a ZŠ J. Alexyho vo Zvolene** a hlavnou témou projektu je výchova a vzdelávanie k podnikaniu.

Cieľom projektu bolo naučiť učiteľov zapojených do projektu podporovať u žiakov „eko-myslenie“, rozšíriť pomocou inovatívnych metód vo výchovno-vzdelávacom procese aktivity, zamerané na ekologické myslenie z pohľadu žiakov. Pomocou kritického myslenia vo vyučovaní priblížiť u žiakov tému cirkulárnej ekonomiky. Projekt sa zamerá na potrebu predchádzania vzniku textilného odpadu, recyklácie opotrebovaných a nepotrebných produktov pretváraním starých vecí na nové, s inými úžitkovými vlastnosťami. Tzv. upcycling je filozofiou, umením, ale aj životným štýlom 21. storočia, vo svojej podstate je tento spôsob premeny produktu o úroveň vyšším nad recykláciou.

Ambíciou projektu bolo naučiť žiakov, aký je rozdiel medzi „podnikateľom a dobrým podnikateľom“, podporiť v nich spoločenskú zodpovednosť, využiť všetky ich zručnosti a ovplyvňovať ich rozhodujúce činnosti, aby dlhodobo pozitívne vplývali na svet okolo nás. V neposlednom rade naučiť ich zavádzať do podnikania čo najefektívnejšie postupy pozitívne pôsobiace na životné prostredie.

Eko-myslenie v rámci podnikateľských činností je dosť zanedbaná téma. Väčšina projektov pre rozvoj podnikania je zameraná na nápad, inovácie a iné v dnešnej dobe menej podstatné veci. Udržateľnosť výroby, ekológia a eko-myslenie pri podnikaní, rozvoji podnikania sa spomína, ale nie je v popredí, nevenuje sa týmto témam dostatočná pozornosť. Zvlášť v dnešnej dobe, keď dochádzajú zdroje, je vhodné sa poobzerať aj po podnikaní s udržateľným dopadom na životné prostredie. Projekt sa preto zameriaval na problematiku **cirkulárnej ekonomiky** s cieľom dostať túto problematiku do povedomia ľudí už od obdobia základnej školy.

Samotný projekt bol zložený z troch častí:

1. časť – teoretická, pozostáva z tvorby prezentácií, edukačných hier, kvízov a blogov na internete workshopov
2. časť bude zameraná na činnosti súvisiace s obehovým hospodárstvom v rámci predmetu cvičná firma. Pôjde o recykláciu starého nepotrebného rifľového výrobku na nový s inými úžitkovými vlastnosťami a o podporu myslenia k spoločenskej zodpovednosti v podnikaní, predchádzaním tvorby odpadu a opätovným využitím.
3. časť – bude realizovaná prostredníctvom workshopov pre mladších spolužiakov využitím prezentácií, edukačných hier, kvízov a predstavenia blogu na internete

Výsledky projektu sú využívané vo vzdelávacom procese SSOŠ podnikania vo Zvolene, sú tiež šírené prostredníctvom webovej stránky školy, sociálnych sietí (Instagram, Facebook). Projekt poslúži na propagáciu na dňoch otvorených dverí, aby aj žiaci deviatych ročníkov a ich rodičia videli, že škola vedie žiakov k zodpovednému podnikaniu.

Výstupom projektu sú výsledky z účasti na veľtrhoch v rámci cvičných firiem a hotové výrobky vyrobené recyklovaním textilného odpadu. Výstupy použiteľné vo vyučovacom procese sú prezentácie vytvorené žiakmi, blog na internete, kvízy, edukačné hry a workshopy.

2.2 Analytická činnosť

Výskumná a analytická činnosť Nadácie F. A. Hayeka sa orientuje na analýzy hospodárskej politiky, najmä na oblasť verejných výdavkov, stanovenie dňa daňovej slobody, analýzy ekonomických reforiem (napr. reformy penzijného systému, daňového a odvodového zaťaženia), vzdelávacieho systému a pod. V posledných rokoch je to predovšetkým agenda tzv. Lepšej regulácie, sledovanie a meranie administratívneho a regulačného zaťaženia podnikania v SR, príprava analytických materiálov a štúdií na aktuálne témy a mnohé iné.

Nadácia je tiež pravidelne partnerom medzinárodných projektov, ktorých cieľom je vypracovanie najrôznejších indexov, porovnávacích rebríčkov a hodnotení ekonomickej slobody, konkurencieschopnosti ekonomík, kvality podnikateľského prostredia a pod.

2.2.1 Svetové ročenky konkurencieschopnosti a digitálnej konkurencieschopnosti ekonomík 2021

Renomovaný švajčiarsky **Inštitút pre rozvoj manažmentu** (Institute for Management Development) v spolupráci s bratislavskou **Nadáciou F. A. Hayeka** a 56 ďalšími organizáciami z celého sveta zverejnil aj v roku 2021 Svetovú ročenku konkurencieschopnosti ekonomík - **World Competitiveness Yearbook (WCY)**. Výsledky boli prezentované formou zverejnenia a distribúcie tlačovej správy.

Rebríček porovnával konkurenčnú schopnosť **64 krajín sveta**, vrátane Slovenskej republiky. Index vyjadruje kvalitu podnikateľského prostredia, pričom za kvalitné sa považuje také, ktoré najviac napomáha podnikom presadiť sa doma i v zahraničí.

Na prvej priečke sa v roku 2021 umiestnilo Švajčiarsko, druhé bolo Švédsko, tretie Dánsko, štvrté Holandsko a až na piatej priečke sa ocitol Singapur (prvá priečka v rokoch 2019, 2020). **Európa preukázala svoju silu ako blok**. Podľa expertov Svetového centra pre konkurencieschopnosť sa najvýkonnejšie ekonomiky vyznačujú vyšším stupňom investícií do inovácií, diverzifikovanými hospodárskymi činnosťami a podporou zo strany verejnej politiky. Silné stránky v týchto oblastiach pred pandémiou umožnili týmto ekonomikám efektívnejšie riešiť ekonomické dôsledky Corona krízy.

Švajčiarsko (1.) si výrazne zlepšilo hospodársku výkonnosť v porovnaní s minulým rokom, keď sa umiestnilo na 3. mieste, najmä v oblasti medzinárodných investícií a zamestnanosti. V rámci hodnotenia efektívnosti vlády vystreľuje Švajčiarsko na najvyššie priečky oblasť verejných financií a inštitucionálneho rámca. Švajčiarsko tiež napreduje v produktivite, z hľadiska kvality trhu práce, v postupoch riadenia a v postojoch a hodnotách manažérov, a v oblasti infraštruktúry; dosahuje vrchol v oblasti vzdelávania a zaujíma 3. miesto v oblasti zdravia a životného prostredia.

Švédsko (2., v porovnaní so 6. v minulom roku) si tiež dobre vedie v hospodárskej výkonnosti, najmä v domácej ekonomike a zamestnanosti. Ďalej napreduje v efektívnosti vlády s pokrokom v oblasti verejných financií. Pokiaľ ide o efektívnosť podnikania, Švédsko mierne zlepšuje produktivitu a efektívnosť a postupy riadenia, ale výrazne zvyšuje pokrok na trhu práce. Zostáva na čele rebríčka v oblasti zdravia a životného prostredia a vo vzdelávaní dosahuje dobré výsledky.

Východná Európa zostáva stabilná s priemernou pozíciou na 43. mieste. Postup Číny v rebríčku z 20. na 16. ilustruje stúpajúcu trajektóriu, na ktorej sa krajina pohybuje už desaťročie, a to vďaka ďalšiemu znižovaniu chudoby a podpore infraštruktúry a vzdelávania.

Aj keď Singapur zostal najvýkonnejšou ázijskou krajinou, nepodarilo sa mu udržať najvyššiu pozíciu z minulých rokov. Singapur narazil na problémy so stratou pracovných miest, nedostatočnou produktivitou a ekonomickým dopadom pandémie.

Slovenská republika sa tento rok umiestnila na **50. mieste spomedzi 64 hodnotených krajín**. V medziročnom porovnaní sa postavenie Slovenska **zlepšilo až o 7 miest**.

V porovnaní s najbližšími susedmi je Slovensko v kvalite podnikateľského prostredia za Českou republikou (34.), ktorá je zároveň najúspešnejšou krajinou regiónu V4 a ktorá si v tomto roku zlepšila

umiestnenie z minulého roku o jednu pozíciu. Ďalej je za Poľskom, ktoré je na 47. priečke, pričom sa medziročne zhoršilo o 8 miest. Poľsko tak padlo až za Maďarsko, ktoré si naopak polepšilo o 5 miest, pričom sa umiestnilo na 42. priečke. Slovensko sa znova dostalo pred Ukrajinu, ktorá sa posunula o jedno miesto a skončila na 54. mieste. Treba

pripomenúť, že Slovensko patrilo v rokoch 2007 – 2009 medzi vysoko konkurenčné krajiny (30. miesto), čo sa nám za ostatné roky nepodarilo udržať.

Index konkurencieschopnosti ekonomík, publikovaný už od roku 1989, porovnáva a hodnotí **346 rozličných kritérií**, ktoré sú združené v štyroch základných oblastiach - ekonomický rozvoj, efektivita vlády, efektivita podnikov a infraštruktúra. Dve tretiny dát predstavujú „tvrdé“, objektívne údaje, ako napríklad štatistiky o každej krajine, a sú pre potreby indexu získané zo správ medzinárodných organizácií. Subjektívne hodnotenia zvyšných faktorov v indexe boli získané na základe prieskumu u viac než 6200 top manažérov zo všetkých krajín.

V roku 2018 začal švajčiarsky Inštitút pre rozvoj manažmentu (Institute for Management Development) v spolupráci s bratislavskou Nadáciou F. A. Hayeka so zozbieraných dát hodnotiť a zostavovať aj tzv. **Svetovú ročenku digitálnej konkurencieschopnosti ekonomík** (World Digital Competitiveness Ranking). V rámci tohto indexu porovnáva **digitálnu konkurencieschopnosť 63 krajín** sveta, vrátane Slovenskej republiky. Index vyjadruje pripravenosť podnikateľského prostredia na rozvoj digitálnej ekonomiky, pričom za kvalitné prostredie sa považuje také, ktoré najviac napomáha podnikom rozvíjať svoje digitálne kapacity.

Pri hodnotení digitálnej ekonomiky WDCR skúma tri faktory:

- Znalosti - schopnosť porozumieť a naučiť sa nové technológie
- Technológia - kompetencia rozvíjať nové digitálne inovácie
- Budúca pripravenosť - pripravenosť na ďalší vývoj

Výskum, ktorý zverejnilo Svetové centrum pre konkurencieschopnosť odhaľuje rozdiely v digitálnej transformácii hlavných svetových ekonomík s dlhodobými dôsledkami na globálnu ekonomickú dominanciu a národné bohatstvo. Dve najväčšie ekonomiky sveta (USA, Čína) sú vyrovnané v niekoľkých opatreniach digitálnej konkurencieschopnosti, ktoré zahŕňajú transfer vedomostí, pripravenosť podnikateľov a investície do vzdelávania. Ale inak ide o výrazne odlišné formy digitálnej transformácie.

USA sú už štvrtý rok na 1. mieste v rebríčku digitálnej konkurencieschopnosti IMD, zatiaľ čo je možné sledovať výrazný nástup Japonska, Južnej Kórey a Taiwanu. Za obdobie štyroch rokov si Čína polepšila o 15 miest na súčasné 15. miesto.

Úspech USA sa opiera najmä o vysoko adaptívne postoje spotrebiteľov, domácu mieru zavádzania technológií a podnikateľskú dôveru v dostupný rizikový kapitál. Naopak, Čína ťažila z dosiahnutých výsledkov v oblasti vedy a vzdelávania, vysoko produktívneho výskumu a vývoja a vedúceho globálneho podielu na vývoze špičkových technológií.

Obe krajiny vynakladajú podobné prostriedky na výskum a vývoj z hľadiska percenta HDP (2-3%) a dokonca udeľujú porovnateľné percentá patentov na špičkové technológie; Čínsky vedecký výskum je však produktívnejší a zodpovedá takmer dvojnásobku investícií do výskumu a vývoja ako americký výskum.

Čína je svetovým lídrom v podiele vedeckých zamestnancov, ktorí predstavujú 11% z celkovej zamestnanosti krajiny, čo je takmer dvojnásobok podielu v USA (6%). Je to krajina s najväčším počtom robotov v oblasti vzdelávania a výskumu a vývoja; má takmer tretinu (30%) všetkých

svetových robotov, dvakrát viac ako jeho najbližší konkurent Japonsko (14%). Jeho export špičkových technológií predstavuje 31% všetkého vyvezeného tovaru, oproti 19% USA.

Slovenská republika sa v roku 2021 umiestnila na **47. mieste** spomedzi 63 hodnotených krajín, v medziročnom porovnaní sa **zlepšila o 3 miesta**. V porovnaní s najbližšími susedmi je Slovensko v kvalite digitálneho podnikateľského prostredia za Českou republikou (33.), ktorá dosiahla prvenstvo v rámci regiónu V4. Z prvej pozície v regióne padlo Poľsko, ktoré je na 41. priečke, pričom sa medziročne pohoršilo až o 9 miest. Slovensko sa tento rok umiestnilo aj za Maďarskom o 2 miesta, pričom Maďarsko je na 45. priečke, keďže sa zhoršilo o 2 miesta. Z hľadiska troch komponentov sa Slovensku sa Slovensku darí rovnako u všetkých troch komponentov (Znalosti, Technológia a Pripravenosť na budúcnosť) s minimálnymi rozdielmi. Z jednotlivých ukazovateľov je na to Slovensko najhoršie najmä v dostupnosti kvalifikovanej pracovnej sily alebo miere transferu technológií.

Dôvodom na vytvorenie rebríčka je miera rozvoja digitálnych technológií, ktoré sa stávajú kľúčovou hnacou silou ekonomickej transformácie a zvyšovania efektivity podnikateľského sektora, verejnej správy, ako aj celej spoločnosti. V dnešnej dobe technológie priamo ovplyvňujú ako výkonná je ekonomika a jej podnikateľské prostredie a ako sú pripravené čeliť výzvam budúcnosti a konkurencie z tretích krajín. Viacero svetových ekonomík a ich vlád už naplno investuje do digitálnej ekonomiky s cieľom zvýšiť produktivitu, pridanú hodnotu výroby a celkovú prosperitu krajiny.

Výsledky boli prezentované formou **zverejnenia a distribúcie tlačovej správy** dňa 07.10.2021.

2.2.2 Analytický materiál „Medzinárodné porovnanie zmien vo odbornom vzdelávaní v rámci krajín EÚ v súvislosti s pandémiou Covid-19“

Cieľom materiálu bolo zhrnúť základnú pripravenosť niektorých krajín Európy na digitálne vzdelávanie, ako i zistiť mieru a dĺžku uzatvorenia stredného odborného vzdelávania v dôsledku pandemických opatrení, takisto zistiť, aké skupiny obyvateľstva a aké problémy súvisiace s uzatvorením stredných škôl sa následne v jednotlivých krajinách objavili.

Štúdia mala ambíciu popísať problémy, ktoré dištančné vzdelávanie prinieslo, ale priniesť i riešenia, ktoré môžu pretrvať do budúcnosti a môžu priniesť pozitívne výsledky.

Podľa štúdie boli epidemiologické opatrenia zamerané hlavne na dve oblasti – na znížovanie mobility a na obmedzenie kontaktov ľudí. Keďže vzdelávanie a dochádzka do školy ovplyvňuje oboje, bolo logickým krokom vlád v celej Európe uzatvorenie škôl. Krajiny však na túto situáciu boli pripravené rôzne. Prvá vlnu krízy COVID – 19 lepšie zvládali krajiny, ktoré už pred krízou zavádzali nové prvky vzdelávania a digitalizovali školstvo. **Prvá vlna pandémie však spôsobila natoľko veľký šok, že prakticky všetky krajiny uzatvorili svoje vzdelávacie systémy minimálne na jeden mesiac.** V rámci prvej vlny už existovali určité rozdiely v prístupe ku manažmentu pandémie. Kým napríklad Slovensko, Česko alebo Poľsko uzatvorili školy plošne, prísne a na dlhý čas, Fínsko už po mesiaci pandémie tlačilo na otváranie škôl. Zaujímavým príkladom je tiež regionálny manažment pandémie v Nemecku.

Na druhú vlnu pandémie sa vlády a ministerstvá školstva po celej Európe pripravovali zväčša zavedením tzv. školských semaforov. Tie mali umožniť zvládať pandémiu lepšie a umožniť otvorenie škôl aj za zhoršenej situácie. Práve prístup krajín k manažmentu druhej vlny ukazuje na posun priorít v rámci zvládania pandémie.

Napriek tomu, že školské systémy boli na túto situáciu už pripravené lepšie, nebolo úplne možné vyhnúť sa uzatvoreniam škôl. Ale medzi jednotlivými krajinami existujú významné rozdiely. Kým napríklad na Slovensku opätovne došlo k plošnému a veľmi prísnemu uzatvoreniu stredných škôl, existujú príklady krajín, ktoré zaviedli napríklad regionálny manažment pandémie, hybridné spôsoby výučby, umožnenie osobných konzultačných hodín aj za najprísnejšej pandemickej situácie pri dodržaní prísnych hygienických nariadení. Slovenský prístup v rámci druhej vlny je spomedzi

analyzovaných krajín skôr výnimočný. Uzatvorenie škôl v takom veľkom rozsahu a takom prísnom režime predstavuje obrovský problém.

Prvé štúdie, publikované po prvej vlne pandémie naznačujú, že asi 20 % študentov sa ku vzdelávaniu nedostalo. Navyiac, nahradiť praktické a odborné predmety dištančným spôsobom výučby je takmer nemožné. Preto už v tomto momente existujú analýzy, ktoré poukazujú na možné nižšie príjmy absolventov škôl v budúcnosti.

Vo väčšine prípadov sú z hľadiska dopadov koronakrízy na sektor vzdelávania najviac ohrozenými skupinami znevýhodnené skupiny obyvateľstva. Kým v prípade Slovenska, Česka, či Maďarska ide najmä o situáciu Rómov, v prípade Británie, či Nemecka sú podobným príkladom najmä migranti. V oboch skupinách je problémom najmä zlá dostupnosť digitálnych technológií, neschopnosť mladých ľudí pracovať s týmito technológiami a nevhodnosť vzdelávacieho prostredia.

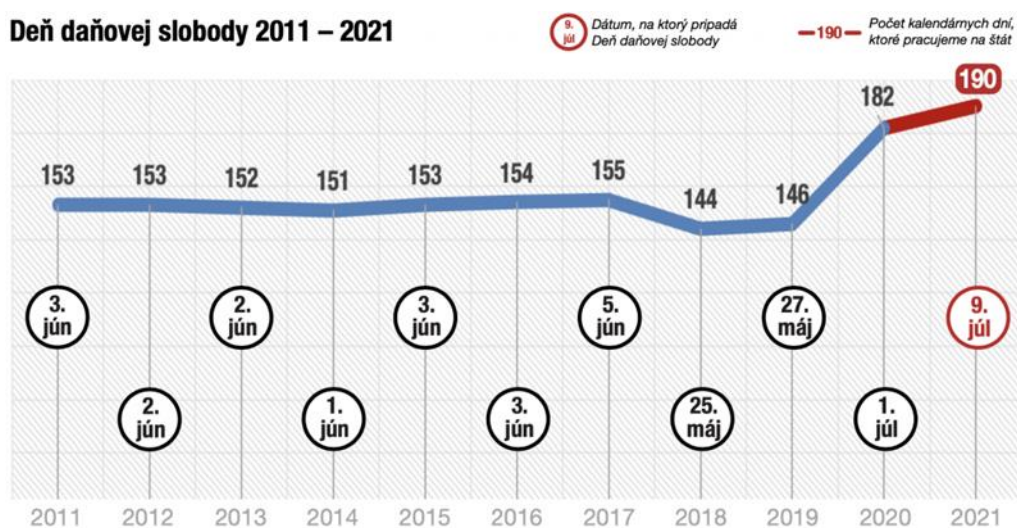
Na druhej strane, koronakríza priniesla aj niekoľko pozitívnych trendov smerom do budúcnosti. V analyzovaných krajinách došlo k rozvoju digitálnych platforiem vzdelávania, zverejneniu metodických postupov ako vzdelávať na diaľku, či k zverejneniu študijných materiálov online. Rovnako sa zlepšil prístup k digitálnym technológiám aj pre slabšie skupiny, čo tiež pozitívne môže vplývať na vzdelanosť týchto skupín v budúcnosti. Práve online spôsob výučby môže aj po skončení krízy predstavovať spôsob ako ešte efektívnejšie vzdelávať v budúcnosti.

Nadácia spolupracovala na vypracovaní analytického materiálu v marci 2021.

2.2.3 Analýza verejných výdavkov a daňového a príspevkového zaťaženia v SR so stanovením Dňa daňovej slobody 2021

Už od roku 1999 vyhlasujú každoročne **Nadácia F. A. Hayeka** v spolupráci so **Združením daňových poplatníkov Slovenska** tzv. **Deň daňovej slobody**. Deň daňovej slobody je jednoduchým, zrozumiteľným a ľahko pochopiteľným spôsobom, ako všetkým slovenským občanom – daňovým poplatníkom – priblížiť hospodárenie vlády. Zároveň im poskytuje informáciu o tom, aká je skutočná výška ich celkového daňového a odvodového zaťaženia. **Deň daňovej slobody** je obrazne povedané dňom, do ktorého priemerný občan odovzdá celý svoj zárobok štátu na daniach a ďalších povinných platbách, zatiaľ čo od nasledujúceho dňa si celý svoj zárobok ponecháva.

Deň daňovej slobody 2011 – 2021

Deň daňovej slobody, ktorý vyjadruje celkovú mieru prerozdelenia príjmov v slovenskej ekonomike, pripadol podľa analýzy Nadácie F. A. Hayeka v roku **2021 až na 9. júla.** Ide o

vôbec **najhorší výsledok v histórii meraní od roku 1999.**

V roku 2021 pracovali občania pre štát **190 dní**, čo je **o 8 dní viac oproti predchádzajúcemu roku.** Podľa analýzy predstavovala odhadovaná miera prerozdelenia za rok 2020 v slovenskej ekonomike **51,98 %** hrubého domáceho produktu. Inými slovami to znamená, že z každého eura vytvoreného v našej ekonomike štát v roku 2021 prerozdělil takmer **52 centov**, teda viac ako polovicu.

Pod negatívnym posunom Dňa daňovej slobody sa podpísal najmä pretrvávajúci nepriaznivý stav verejných financií. Druhá vlna pandémie, ktorá zasiahla aj Slovensko na prelome rokov 2020 a 2021, si vynútila zvýšenie výdavkov výrazne nad rámec pôvodných očakávaní rozpočtu. Vláda preto v máji štátny rozpočet pre tento rok zrealizovala a zároveň vytvorila rezervy aj na prípadnú tretiu vlnu pandémie.

Je však potrebné zdôrazniť, že veľmi nepriaznivý stav verejných financií nie je možné pripísať výhradne pandémie. Nakoľko predchádzajúce vlády nevyužili dobré časy na vytvorenie rozpočtových rezerv, Slovensko už vstupovalo do tohto zložitého obdobia finančne nepripravené. K aktuálnemu zhoršeniu stavu potom prispelo aj to, že súčasná vláda aj pri vysoko deficitnom rozpočte pokračuje v prijímaní nových opatrení a výdavkov v oblasti sociálnej politiky.

Výsledky analýzy verejných výdavkov a daňového a príspevkového zaťaženia v SR so stanovením Dňa daňovej slobody 2021 boli prezentované na **tlačovej konferencii dňa 9. júla 2021** a formou distribúcie tlačovej správy. Vyhlásenie Dňa daňovej slobody sa už tradične stretlo s veľkým záujmom médií, odbornej aj laickej verejnosti.

2.2.4 Policy paper „Goldplating na Slovensku“

Policy paper „Goldplating na Slovensku“ bol vypracovaný analytikmi nadácie v novembri 2021 v rámci spolupráce pri implementácii medzinárodného projektu pod názvom „More Liberal Voices IX“. Projekt bol realizovaný litovským inštitútom LFMI (Lithuanian Free market Institute).

2.3 Publikačná činnosť

Nadácia F. A. Hayeka sa zameriava na šírenie myšlienok a diela F. A. Hayeka a iných liberálnych mysliteľov. Vďaka nadácii sa dostal slovenskému čitateľovi do rúk historicky prvý slovenský preklad slávnej eseje F. A. Hayeka *“Intelektuáli a socializmus”*, v roku 2001 vydala vo vlastnej réžii slovenský preklad najznámejšej publikácie F. A. Hayeka *„Cesta do nevoľníctva“*, pričom momentálne je k dispozícii už tretie vydanie tohto diela, v roku 2019 realizovala nadácia v 800 ks náklade II. vydanie knihy Eamona Butlera: Hayek a jeho prínos k politickému a ekonomickému mysleniu dneška v slovenskom preklade. V knižnici Nadácie sa nachádza množstvo originálnych a preložených diel známych autorov a nadácia vydala aj viaceré vlastné publikácie.

Predstavitelia Nadácie F. A. Hayeka pravidelne publikujú množstvo odborných a popularizačných článkov, týkajúcich sa aktuálnych problémov slovenskej i medzinárodnej ekonomiky. Nadácia prezentuje svoj odborný potenciál prostredníctvom aktívnej spolupráce s významnými slovenskými mienkotvornými denníkmi a týždenníkmi, okrem toho pravidelne spolupracuje i s redaktormi hlavných spravodajských a publicistických relácií v celoštátnych i médiách, prevádzkuje vlastnú internetovú a facebookovú stránku.

2.3.1 Medzinárodná sieť „4liberty network“

Už niekoľko rokov je nadácia členom a aktívnou súčasťou medzinárodnej siete neziskových organizácií, združených pod názvom **„4liberty.eu network“**, ktorá vznikla a funguje s podporou nemeckej nadácie **Friedrich Naumann Stiftung für die Freiheit**. Sieť 4liberty.eu spája 15 inštitúcií, nezávislých think - tankov z krajín strednej a východnej Európy, ktorých spoločným cieľom je šíriť myšlienky liberalizmu a prispievať k ich propagácii, predovšetkým v tzv. postkomunistických krajinách ako Poľsko, Maďarsko, Slovensko, Česko, Slovinsko, Bulharsko, Estónsko Lotyšsko, Ukrajina a Gruzínsko. Spolu vyvíjajú maximálne úsilie, aby liberálny pohľad a perspektívu urobili dostupnejšiu nielen v Európe, ale i vo svete.

4liberty.eu realizuje spoločné cezhraničné aktivity, organizuje pravidelné stretnutia jednotlivých členských think-tankov, spravuje vlastnú webovú stránku v anglickom jazyku a prispieva aj finančnou podporou na aktivity svojich členov.

4liberty.eu portál je platformou expertov a intelektuálov z krajín východnej a strednej Európy s liberálnym povedomím pre zdieľanie ich myšlienok a názorov. Pravidelne tu publikujú články, komentáre, analýzy a postrehy odrážajúce aktuálne politické, ekonomické, sociálne a kultúrne dianie. Vďaka spolupráci autorov z rôznych krajín má portál ambíciu byť najširším a najobjektívnejším zdrojom informácií o regionálnych témach v liberálnom kontexte a poskytnúť platformu pre liberálnu diskusiu a vzájomnú výmenu myšlienok.

Network vydáva **od roku 2014 vlastnú revue** na pravidelnej báze (2 x ročne, vždy v apríli a októbri), pričom každá revue má svoje tematické zameranie a obsahuje cca 10 článkov,

analýz, štúdií od jednotlivých členských organizácií. Experti a analytici nadácie sú pravidelnými prispievateľmi do revue. Článok senior analytika nadácie bol v 15 vydaní revue.

V roku 2021 boli vydané zborníky na témy:

14 vydanie. Remote Work: the New Normal? – máj 2021

15 vydanie. Mythical Self-Sufficiency in Reality – október 2021

3. Financovanie nadácie

Prehľad o daroch a príspevkoch poskytnutých nadácii v roku 2021

POSKYTOVATEĽ	AKCIA	SUMA V €
Prijatý príspevok od inej inštitúcie – Friedrich Naumann Stiftung	Projekt Abeceda liberalizmu – edukačné videá	2.440,00
LFMI	Projekt „Liberal Voices IX“	450,00
Daňové asignácie, prijaté aj použité počas roka 2021	Aktivity nadácie – v zmysle nadačnej listiny	3.229,51
DARY A PRÍSPEVKY SPOLU		6.119,51

Prehľad príjmov (výnosov) podľa zdrojov a ich pôvodu v roku 2021

ZDROJ PRÍJMOV	SUMA V €
Vlastná činnosť - tržby za vlastné výrobky (publikácie) - nezdaňovaná	418,39
Vlastná činnosť nezdaňovaná – tržby z predaja služieb - nezdaňovaná	4.685,68
Vlastná činnosť zdaňovaná	0,00
Granty, finančné dary a príspevky	6.119,51
Úroky na účtoch, kurzové zisky	0,00
Zmena stavu zásob - publikácií na sklade	- 366,58
VÝNOSY SPOLU	10.857,00

Príjmy (výnosy) - celkom: 10.857,00 €

Prehľad o fyzických a právnických osobách, ktorým nadácia poskytla v roku 2021 prostriedky na verejnoprospešný účel v zmysle nadačnej listiny

Zoznam fyzických a právnických osôb, ktorým nadácia poskytla prostriedky v rámci plnenia verejnoprospešného účelu nadácie, na ktorý bola založená tvorí prílohu č. 4 výročnej správy.

Prehľad výdavkov (nákladov) na správu nadácie v roku 2021 v členení podľa § 28 ods. 2 a 3 zákona č. 34/2002 o nadáciách

DRUH VÝDAVKOV NA SPRÁVU	SUMA v €
Odmena za výkon správcu	0,00
Propagácia verejnoprospešného účelu nadácie	0,00
Prevádzka – materiál, kanc. potreby	37,45
Prevádzka – nájomné a ostatné služby	1.584,18
Prevádzka - cestovné	0,00
Prevádzka – reprezentačné	51,76
Mzdové náklady	3.125,00
SP a ZP ku mzdám	1.117,58
Kolky, ostatné poplatky, kurzové straty	19,28
Ostatné finančné náklady	61,52
Daň z úrokov zrážková, daň z príjmu	0,00
NÁKLADY NA SPRÁVU SPOLU	5.945,01

Prehľad celkových výdavkov (nákladov) nadácie v roku 2021 v členení na výdavky podľa jednotlivých druhov činnosti nadácie (osobitne výška výdavkov na správu nadácie)

DRUH ČINNOSTI NADÁCIE	SUMA v €
1. Projekt „Abeceda liberalizmu – séria 8 edukačných videí“	3.795,25
2. Portál „samospravaonline.sk“, jeho prevádzka	214,16
3. Network 4liberty, príspevky do 4liberty review	580,99
4. Svetové ročenky konkurencieschopnosti – WCY 2021	364,98
5. Covid analýza	500,00
6. Deň daňovej slobody	162,00
7. Index inteligentných miest	0,00
8. Seminár „Liberálne hodnoty v lokálnych podmienkach“	1.580,00
9. Projekt „Finančná gramotnosť – nevyhnutná kompetencia v podnikaní“	1.175,40
10. Projekt „Liberal Voices“ – analýza	450,00
15. Publikácie nadácie	33,59
Asignácie – registrácia, notárske poplatky	56,46
Náklady na správu nadácie	5.945,01
NÁKLADY SPOLU	14.821,84

Výdavky (náklady) - celkom: 14.821,84 €

Prehľad o činnosti nadačných fondov spolu s prehľadom o prostriedkoch nadačných fondov v zmysle § 13 zákona č. 34/2002 o nadáciách

Nadácia F. A. Hayeka nemá vytvorený nadačný fond v zmysle § 13 zákona č. 34/2002 o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a nemá teda ani žiadne prostriedky nadačných fondov.

Ročná účtovná závierka

Od 1. 1. 2000 účtuje Nadácia v sústave podvojného účtovníctva - výkaz Účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva Úč NUJ. Účtovná závierka tvorí prílohu č. 1 výročnej správy.

Zmeny v nadačnej listine a v zložení orgánov nadácie

V hodnotenom období, t. j. v priebehu roka 2021 nedošlo k žiadnym zmenám v nadačnej listine a v zložení orgánov nadácie.

Prílohy výročnej správy

Zoznam príloh výročnej správy Nadácie F. A. Hayeka za rok 2021:

- Príloha č. 1: Ročná účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva Úč NUJ - kópia závierky
- Príloha č. 2: Zápisnica zo zasadnutia správnej rady zo dňa 07. 01. 2021 – kópia zápisnice – schválenie výdavkov na správu nadácie pre rok 2021
- Príloha č. 3: Zápisnica zo zasadnutia správnej rady zo dňa 28. 05. 2021 – kópia zápisnice – schválenie HV nadácie za rok 2020 a spôsobu zaúčtovania HV za 2020
- Príloha č. 4: Prehľad fyzických a právnických osôb, ktorým nadácia poskytla prostriedky na verejnoprospešný účel

Vypracovaná v Bratislave, dňa 30.05.2022

RNDr. Ivona Holzerová, správca nadácie